
INFORMACJE

IWONA KAJDAN-ZYSNARSKA
*Centrum Doradztwa i Edukacji w Rolnictwie
w Poznaniu*

DORADZTWO ROLNICZE W KRAJACH EUROPY ŚRODKOWEJ I WSCHODNIEJ

W dniach 28 listopada - 1 grudnia 1995 roku w Ryni k/Warszawy odbyła się konferencja nt. „Doradztwo rolnicze w Europie Środkowej i Wschodniej” zorganizowana przez Ministerstwo Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej oraz Polsko-Amerykański Program Doradztwa Rolniczego.

W konferencji uczestniczyli przedstawiciele Ministerstwa Rolnictwa, ambasad, Akademii Rolniczych oraz instytucji naukowych pracujących na rzecz rolnictwa i gospodarki żywnościowej z następujących państw europejskich: Albanii, Białorusi, Bułgarii, Chorwacji, Estonii, Łotwy, Mołdawii, Polski, Rosji, Rumunii, Słowacji, Słowenii, Ukrainy i Węgier.

W referatach i wystąpieniach przedstawiono aktualną sytuację rolnictwa uwzględniając procesy transformacji ustrojowej i gospodarczej oraz zasady funkcjonowania doradztwa rolniczego w poszczególnych krajach.

Sytuację rolnictwa polskiego oraz założenia polityki państwa wobec rolnictwa i gospodarki żywnościowej przedstawiła pani prof. dr hab. Katarzyna Duczkowska-Małysz - Podsekretarz Stanu MRiGŻ. Pan John Ragland, który kierował pracą zespołu specjalistów - doradców amerykańskich w Polsce od 1991 roku do lipca 1995 roku omówił przyczyny powstania i proces wdrażania Polsko-Amerykańskiego Programu Doradztwa Rolniczego, a pan Bill Miller - obecny dyrektor PAPDR przedstawił rezultaty współpracy z Ośrodkami Doradztwa Rolniczego podczas pięcioletniej działalności tego programu w Polsce, w ramach którego przeprowadzono liczne szkolenia dla doradców, dyrektorów ODR i członków Społecznych Rad Doradztwa Rolniczego.

Rolę doradztwa w realizacji polityki związanej z rozwojem wsi, obszarów wiejskich, rolnictwa i gospodarki żywnościowej omówił Pan Eugeniusz Karol

Chyłek - Dyrektor Departamentu Nauki, Oświaty i Doradztwa MRiGŻ. W procesie przemian, wskutek rozwoju gospodarki rynkowej doradztwo odgrywa ważną rolę czynnika interwencjonizmu państwowego.

Przedstawiciele wszystkich państw Europy Środkowej i Wschodniej uczestniczących w konferencji prezentowali osiągnięcia w rolnictwie, przemyśle przetwórczym oraz rozwój i funkcjonowanie doradztwa rolniczego w swoich krajach.

W państwach tych na początku lat dziewięćdziesiątych następowało wiele procesów demokratycznych i gospodarczych. W wielu krajach po przeprowadzeniu reformy rolnej doszło do sprywatyzowania gospodarstw państwowych, spółdzielni rolniczych. W Rosji w procesie prywatyzacji powstało 27 tys. spółek przekształconych z kołchozów, 7 tys. gospodarstw hodowlanych oraz 29 tys. gospodarstw farmerskich. Na Ukrainie sprywatyzowano 97% kołchozów. W Słowacji spółdzielnie rolnicze w większości przekształcono w spółki pracownicze, a 149 gospodarstw państwowych sprywatyzowano. W Albanii reforma rolna przeprowadzona w 1991 r. spowodowała utworzenie 490 tys. małych gospodarstw indywidualnych o wielkości 2-3 ha na nizinach i do 0,5 ha na terenach górskich. W Estonii znajduje się 13 tys. gospodarstw rolnych, z czego 1300 to duże spółdzielnie i spółki akcyjne.

Państwa Europy Środkowej i Wschodniej otrzymały pomoc zagraniczną na restrukturyzację i modernizację rolnictwa i gospodarki żywnościowej oraz na rozwój doradztwa rolniczego. W większości tych krajów, podobnie jak w Polsce, działalność doradztwa rolniczego finansuje państwo z budżetu, ale np. w Estonii czy na Węgrzech istnieje również doradztwo prywatne głównie na uczelniach, w instytutach naukowych, czy spółkach zajmujących się przetwórstwem rolno-spożywczym. Obecnie w doradztwie istnieje duże zapotrzebowanie na organizowanie szkoleń, seminariów i konsultacji zbiorowych, przy współpracy z partnerami zagranicznymi, dla kadry doradczej w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Główne działania doradztwa rolniczego skupione są obecnie na pomocy w przekształcaniu przedsiębiorstw i przystosowaniu ich do gospodarki rynkowej, gromadzeniu informacji rynkowej, marketingu, wdrażaniu i upowszechnianiu nowych technologii wraz z instytutami naukowo-badawczymi i uczelniami rolniczymi.

Procesy transformacji z gospodarki scentralizowanej do gospodarki rynkowej spowodowały zmiany w strukturze własnościowej i produkcyjnej rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego. W wielu krajach Europy Środkowej i Wschodniej doradztwo rolnicze funkcjonuje w obecnym kształcie od niedawna. Niektóre obszary działalności doradztwa dopiero pojawiają się w praktyce np.: praca z młodzieżą w klubach 4-H, kreowanie liderów spółdzielczości wiejskiej, tworzenie Społecznych Rad Doradztwa Rolniczego, agroturystyka, wiejskie gospodarstwo domowe, opracowywanie biznes planów i analizy finansowej w go-

spodarstwie. Zagadnienia te zostały omówione na konferencji przez polskich wykładowców.

Na zakończenie konferencji goście zagraniczni zapoznali się z działalnością czterech Ośrodków Doradztwa Rolniczego: w Skierniewicach, Płocku, Szepietowie i Poświętnym, co umożliwiło im bezpośredni kontakt i wymianę doświadczeń z doradcami polskimi.

Szczegółowe informacje o strukturze organizacyjnej i funkcjonowaniu doradztwa rolniczego w państwach Europy Środkowej i Wschodniej ukażą się w materiałach pokonferencyjnych, zawierających referaty i wystąpienia uczestników konferencji z poszczególnych krajów.